

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII.

V sredo 20. listopada (novembra) 1850.

List 47.

Zdravlica.

(Za pevanje v družbi.)

Sam. Kozarce v roké,
Veselje v sercé!
In pesem ganljiva priderla,
Ko tok bo iz gladkoga gerla —
Bo vse omečila,
Bo vse pridobila —
Duše mertvé.

Vsi. Bo vse omečila,
Bo vse pridobila —
Duše mertvé.

Sam. Kozarce v roké,
Razum pa v glavé!
In misel velika postala,
Besedi se jasni bo vdala,
Bo vse predramila,
Bo vse pridobila —
Duše mertvé.

Vsi. Bo vse predramila,
Bo vse pridobila —
Duše mertvé.

Sam. Kozarce v roké
Pogúm pa v sercé!
In moč še v telesu zakrita
V obupu, v žalosti pobita
Bo krepko zbudila,
Bo vse pridobila —
Duše mertvé.

Vsi. Bo krepko zbudila,
Bo vse pridobila —
Duše mertvé.

Sam. Kozarce v roké
Vzemite versté!
Razumnost resnici le pravi.
Serce pak preljubljeni Slavi;
In tuja bo sila
Na meji pustila —
Duše mertvé.

Vsi. In tuja bo sila
Na meji pustila —
Duše mertvé.

Lovre Toman.

Buttlarjeva vodba

za

drevesne sadiša in presadiša.

Ker so „Novice“ v 41. listu t. l. željo razodele, de bi Buttlarjevo ravnanje v sajenji in presajenji mladih drevesc bolj na tanjko razločili, tega boljši dopolniti nemoremo, kakor de kratek izpis Buttlarjevi-ga vodila častitim bravcam podamo, kateri se znajde v gojzdnarskih in lovskih novinah mesca sušca 1847.

Moje ravnanje — pravi g. Buttlar — razpade v dva dela; prvi je: čverste, krepke in obilno s koreninami previdene drevesca z majhnimi potroški iz semena izrediti; — drugi pa: tajiste dober kup v gojzd presaditi. —

I.

Za izrejo drevesc pripravim posebne sadiša (Baumschulen), in ker se je obdelana (vertna alj poljska) zemlja za to rabo menj prijetna skazala, napravim te sadiša zmiram v celini (v dolinah, v gojzdu, ali v drugim zavetnim kraju, kjer vetrovi in suša moči nimajo, in kjer se na manjšim prostoru veliko veči število drevesc zredi). Vsaka zavetna goljava v gojzdu, ako je zemlja poldrugi ali dva čevlja globoka, je za sadiše dobra; za bore ali mecesne pa tudi bolj plitva ali peskasta zemlja. — Boljši je, eno samo če tudi prostorniši sadiše imeti, kakor več majhnih; zakaj čuvanje in obdelovanje se na enim samim sadišu ložej opravi; drevesca se pa tudi lahko iz sadiša v daljšne gojzde nesó.

Tak za sadiše izbran prostor se o jeseni poldrugi alj dva čevlja globoko skopa, in per tem delu se trata in zgornja zemlja na dno, — spodnja skopana zemlja pa na verh kopanja dene, de v sadišu plevél ne raste, drevesno sème pa v počito bolj rodovitno zemljo pride.

Celo sadiše se po dolgim, alj navprek, v tri čevlje široke verste razdeli; 1., 3., 5., 7. versta i. t. d. se skopa kakor grabni. Zemlja iz perviga grabna se potem na zunanji kraj sadiša položi (trata in gornja zemlja posebej, od spodnje); — zemlja iz 3. grabna se v 1., — iz 5. v 3., — iz 7. v 5. graben in tako naprej položi (trato in gornjo zemljo na dno, spodnjo zemljo na verh grabna); — potem se 6., 4. in 2. versta ravno tako, kakor grabni skopajo. — Zemlja iz 6. grabna se v 7., — iz 4. v 6., — iz 2. v 4. graben, v družiga pa tista zemlja dene, ktera je iz perviga skopana, in na stran sadiša položena bila.

Do spomladi tako skopano sadiše v prahu leži, — o spomladi se pa po verhnim zopet okoplje, in z grabljami, kakor gredice v verstih, poravná. Potem se na eni strani, en čevelj od kraja, po raztegnjeni prevozi razorčik napravi (za drobne semena 1, za debele 2 palca globok), — v ta razorček drevesno seme gosto seje (tako, de se že to pervo léto zrašene drevesca po razorčku sklenejo), — posejani razorček se z drobno zemljo potrosi (drobno seme en, debelo pa dva palca visoko), — zadnjič pa z vejicami dobro pokrije (borove ali brinjeve vejice so nar boljši).

Potem se prevoz prestavi (9 palcov ali en čevelj od perviga razorčka), drugi razorček napravi, obseje, potrosi in pokrije, kakor se je za perviga reklo, in do konca. —

Borovo, mecesnovo, smrekovo, jelšno seme se nar bolji z piskram seje, kterimu se v dno luknja napravi, seme noter dene in se potem po prevozi čez razloček počasi peljá, in tako seje.

Iz dna vzeta, in z domačim popred z vodo politim in posušenim pepélam pomešana zemlja, je nar boljši za posejane razorčke potrositi. —